

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,

faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020-

Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo Nr. XII-2702 1, 3, 4, 5, 8, 11 straipsnių ir Įstatymo priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo

Nr. IX-884 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9, 12, 16, 30, 31, 33, 35, 39¹, 59, 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 61¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 8, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 31 ir 37¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektus (toliau – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektai patikslinti pagal 2020 m. kovo 9 d. gautas pastabas iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės. Taip pat 2020 m. kovo 16 d. įvyko papildoma vaizdo konferencija su AB „Energijos skirstymo operatorius“ ir UAB „Ignitis“, kurios metu pavyko suderinti papildomai pateiktas pastabas dėl Įstatymų projektų. Pasiūlymai, kurie nebuvo visa apimti priimtini, suderinti ir aptarti Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9, 12, 16, 30, 31, 33, 35, 39¹, 59, 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 61¹ straipsniu įstatymo projektas su atsakingomis institucijomis buvo derintas atskirai nuo kitų įstatymų projektų, todėl jo įsigaliojimo data nesutampa su likusių projektų įsigaliojimo data. Įstatymų projektai sujungti, nes jais perkeliamos ir įgyvendinamos 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB ir susijusios 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos (ES) 2018/2002, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, nuostatos.

I. Sprendžiama problema	<p>Energijos produktyvumo rodiklis nurodo šalies energijos vartojimo efektyvumą ir leidžia atskirti energijos suvartojimą nuo šalies ekonomikos augimo (angl. <i>decoupling</i>). Jis rodo, kiek prekių ir paslaugų šalyje buvo sukurta su konkrečiu energijos kiekiu (eurų ir konkretaus energijos kiekio kgne santykis). Remiantis 2017 metų EUROSTAT duomenimis, bendras 28 valstybių narių energijos produktyvumo vidurkis yra 8,3 Eur/kgne – 3,5 Eur/kgne arba 73 proc. didesnis nei Lietuvos (4,8 Eur/kgne). Tai rodo, kad visuose Lietuvos ūkio sektoriuose produkcijai pagaminti arba paslaugai suteikti suvartojamas ženkliai didesnis energijos kiekis, palyginti su ES vidurkiu.</p> <p>Siekiant spręsti minėtą problemą Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“, numatyta, kad 2030 metais pirminės ir galutinės</p>
-------------------------	---

	<p>energijos intensyvumas bus 1,5 karto mažesnis negu 2017 metais, o 2050 metais – 2,4 karto mažesnis negu 2017 metais. Siekiant šio tikslo, būtina ir toliau didinti energijos suvartojimo efektyvumą visose pagrindinėse Lietuvos ūkio srityse, t. y. pramonės, transporto, žemės ūkio, paslaugų ir namų ūkių sektoriuose.</p> <p>Taip pat siekiama tinkamai įgyvendinti 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos (ES) 2018/2002, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo (toliau – Direktyva), nuostatas, susijusias su Europos Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslų nustatymu iki 2030 metų, Lietuvai tenkančiu įpareigojimu pasiekti ne mažesnę kaip 27 280 GWh suminių sutaupytos energijos kiekį, siekiu įteisinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principą ir užtikrinti, kad, įgyvendinant ar rengiant naujas energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemones, pirmenybė būtų teikiama pažeidžiamiems namų ūkiams ir socialiniams būstams.</p> <p>Elektros energetikos įstatymo (toliau – EEĮ) 2 straipsnio 14¹ dalyje nustatyta sąvoka „elektros energijos paklausos valdymo paslaugos teikėjas“ ir šių rinkos dalyvių reglamentavimas yra nepakankamas Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo¹ (toliau – Direktyva 2012/27/ES) 15 straipsnio 8 dalies tinkamam įgyvendinimui. Priimdamos šią direktyvą ES narės sutarė, kad turi būti nustatytos aiškos techninės dalyvavimo balansavimo, rezervo bei kitų sisteminių paslaugų rinkose sąlygos, kad kiekvienas šias sąlygas atitinkantis paslaugų teikėjas galėtų siūlyti paklausos valdymo (reguliavimo apkrova, angl. <i>demand response</i>) ir (arba) agregavimo (telkimo) (angl. <i>aggregation</i>) paslaugas. Esamas teisinis reguliavimas Lietuvoje nepakankamai tiksliai įvardija bei apibrėžia reguliavimą apkrova (elektros energijos vartotojo paklausos pokytį) ir telkimą (paklausos telkimą), taip pat pastarąją veiklą vykdančią asmenį. Esamas teisinis reguliavimas nesudaro teisinės bazės ir paskatų elektros energijos paklausos valdymo plėtrai, nenumato paskatų ir sąlygų vartotojams vykdyti elektros energijos paklausos valdymą ir gauti už tai atlygį.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Siūlomos šios svarbiausios priemonės:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) įstatyminiu lygmeniu nustatyti energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslus; 2) sudaryti sąlygas palyginti energijos pasiūlos ir energijos paklausos mažinimo alternatyvas; 3) nustatyti atsakingas institucijas, kurios privalo užtikrinti nustatomo privalomo sutaupyti energijos kiekio tikslo pasiekimą iki 2030 metų, proporcingai pagal to sektoriaus dalį, atsižvelgiant į 2016–2018 metais suvartotos galutinės energijos vidurkį; 4) reglamentuoti elektros energijos paklausos valdymo priemonę – paklausos telkimo veiklą ir sukurti tinkamą įstatyminių pagrindą šios veiklos vykdymui; 5) perkelti ir įgyvendinti Direktyva 2012/27/ES 15 straipsnio 8 dalies nuostatas, reikalingas paklausos valdymo (reguliavimo apkrova, angl. <i>demand response</i>) ir agregavimo (telkimo) (angl. <i>aggregation</i>) paslaugų vystymui Lietuvoje, apibrėžti su šia veikla susijusias sąvokas ir nustatyti šios veiklos vykdymo sąlygas.
III. Priemonių kaštai	Siūlomi Įstatymų projektai nereikalauja papildomo valstybės finansavimo.

¹ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB.

IV. Nauda visuomenei	<p>Priėmus Įstatymų projektus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bus įgyvendinamos Direktyvos nuostatos, kad, diegiant ir taikant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, pas energijos vartotojus iki 2030 metų būtų sutaupyta, skaičiuojant suminiu metodu, 27 280 GWh galutinės energijos; uždavinio nustatymas suteiks daugiau stabilumo investuotojams, paskatins ilgalaikes investicijas ir ilgalaikes energijos vartojimo efektyvumo priemones ir turės įtakos sudarant sąlygas ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui visoje Lietuvoje; 2. bus galima įvertinti, ar energijos vartojimo efektyvumo didinimas pas galutinius energijos vartotojus yra ekonomiškai naudingesnis nei energijos pasiūlos užtikrinimas; tai sudarys prielaidas energijos gamybos ir tiekimo apimčių mažinimui, tinklų patikimumo didinimui bei aplinkos taršos mažinimui; 3. bus nustatytos atsakingos institucijos, kurios privalo užtikrinti nustatomo privalomo sutaupyti energijos kiekio tikslo pasiekimą iki 2030 metų, proporcingai pagal to sektoriaus dalį, atsižvelgiant į 2016–2018 metais suvartotos galutinės energijos vidurkį; 4. bus nustatytas įpareigojimas valstybės institucijoms, kurios įgyvendina ar rengia naujas energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemones, pirmenybės tvarka jas įgyvendintų pažeidžiamuose namų ūkiuose ir socialiniuose būstuose; šis pakeitimas leis sumažinti išlaidas energijai pažeidžiamuose namų ūkiuose ir socialiniuose būstuose gyvenantiems vartotojams, užtikrinti tokiuose būstuose gyvenančių vartotojų komfortiškas gyvenimo sąlygas, o sutaupytas lėšas už energijos išteklius vartotojai galės skirti kitiems būtiniams poreikiams užtikrinti; 5. bus galima užtikrinti efektyvų lėšų panaudojimą, garantuoti energijos sutaupymus įdiegus energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, identifikuoti ir skatinti didžiausius energijos sutaupymus pasiekiančias energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones; 6. bus galima reglamentuoti vėsumos energijos rūšį, kuriai bus taikomi bendri Energetikos įstatyme nustatyti teisinio reglamentavimo principai, t. y. įpareigojimai vėsumos tiekėjams arba vėsumos apskaitai; 7. sudaromos sąlygos atsirasti naujai veiklai elektros energetikos sektoriuje (paklausos telkimui), taip pat naujiems rinkos dalyviams (nepriklausomiems paklausos telkėjams), kurie padidins konkurenciją elektros energijos ir sisteminių paslaugų rinkoje, sudarys prielaidas mažėti šių produktų ir paslaugų kainoms; 8. užtikrinamas tinkamas Direktyvos 2012/27/ES nuostatų įgyvendinimas ir nediskriminacinės sąlygos siekiantiems teikti elektros energijos paklausos valdymo paslaugą ir vykdyti paklausos telkimo veiklą bei dalyvauti elektros energijos, balansavimo ir rezervinės galios rinkose, pavyzdžiui, parduodant dėl vartotojų paklausos pokyčio sutaupomą, nesuvartojamą elektros energiją ir (arba) galią; 9. sukuriamos papildomos prielaidos didinti Lietuvos elektros sistemos lankstumą; 10. elektros energijos vartotojai skatinami reaguoti į rinkos veiksnius (pavyzdžiui, siūlomą atlygį ar kainą), sudaromos prielaidos efektyviau vartoti elektros energiją ir efektyviau panaudoti perdavimo, skirstomojo tinklų bei generavimo pajėgumus; 11. skatinamas naujų ir inovatyvių energetikos startuolių kūrimasis Lietuvoje.
----------------------	---

Detaliau Įstatymų projektais siūlomos nuostatos aptariamose Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9, 12, 16, 30, 31, 33, 35, 39¹, 59, 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 61¹ straipsniu įstatymo projektui, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, atliktas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, kuriame, be kita ko, vadovaujantis Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnio 1 dalies 3 punktu ir Konkurencijos tarybos parengtomis Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gairėmis, atliktas poveikio konkurencijos sąlygoms vertinimas.

Įstatymų projektai įgyvendina Direktyvos ir Direktyvos 2012/27/ES nuostatas ir yra notifikuotini Europos Komisijai. Pateikiamos Direktyvos, Direktyvos 2012/27/ES ir Įstatymų projektų atitikties lentelės.

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymų projektuose vartojamos naujos sąvokos ir jų apibrėžtys įvertintos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymų projektai atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Dėl Įstatymų projektų (TAIS Nr. 19-14109) buvo gauta pastabų ir pasiūlymų iš atsakingų institucijų ir susijusių įmonių. Į dalį pastabų buvo atsižvelgta. 2020 m. sausio 9 d. buvo suorganizuotas susitikimas su energetikos įmonėmis: AB „Energijos skirstymo operatorius“, „Litgrid“ AB ir UAB „EPSO-G“. 2020 m. sausio 21 d. įvyko susitikimas su Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos ir AB „Vilniaus šilumos tinklai“ atstovais. Susitikimų metu į dalį pastabų ir pasiūlymų buvo atsižvelgta ir suderinta, kad į dalį pateiktų pastabų bus neatsižvelgta, nes jos prieštarauja Direktyvos nuostatomis.

Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9, 12, 16, 30, 31, 33, 35, 39¹, 59, 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 61¹ straipsniu įstatymo projekto (TAIS Nr. 19-12679) pastabas ir pasiūlymus pateikė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, AB „Energijos skirstymo operatorius“, „Litgrid“ AB, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, akcinė bendrovė „Šiaulių energija“ pastabų ir pasiūlymų neturėjo. Kitos institucijos pastabų nepateikė. Į kai kurias Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos, AB „Energijos skirstymo operatorius“, „Litgrid“ AB pateiktas pastabas buvo neatsižvelgta,

tačiau 2019 m. lapkričio 20 d., gruodžio 13 d., 2020 m. sausio 15 d. pasitarimuose su Valstybine energetikos reguliavimo taryba, AB „Energijos skirstymo operatorius“, „Litgrid“ AB, aptartus pateiktas pastabas ir pasiūlymus galutinės šio Įstatymo projekto nuostatos su šiomis institucijomis ir organizacijomis suderintos darbo tvarka. Pridedamos pastabų derinimo lentelės.

Įstatymų projektai skelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Klimato kaitos valdymo grupės (vyriausioji patarėja Lina Svėklaitė, tel. (8 5) 203 4667, papild. 2, el. p. lina.sveklaite@enmin.lt) patarėjas Mindaugas Stonkus, tel. (8 5) 203 4667, papild. 7, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 9, 12, 16, 30, 31, 33, 35, 39¹, 59 ir 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 61¹ straipsniu įstatymo projektą (TAIS Nr. 19-12679) Energetikos ministerijos Energetikos konkurencingumo grupės (vadovas Karolis Švaikauskas tel. (8 5) 203 4474, papild. 1, el. p. karolis.svaikauskas@enmin.lt) patarėja Elena Mačiulaitytė, tel. (8 5) 203 4474, papild. 2, el. p. elena.maciulaityte@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo Nr. XII-2702 1, 3, 4, 5, 8, 11 straipsnių ir Įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projektas, 3 lapai.

2. Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo Nr. XII-2702 1, 3, 4, 5, 8, 11 straipsnių ir Įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.
3. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
5. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita (Elektros energetikos įstatymo pakeitimo projektui), 1 lapas.
6. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 8, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
7. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 8, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
8. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII- 1973 31 ir 37¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
9. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII- 1973 31 ir 37¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
10. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita (Gamtinių dujų įstatymo pakeitimo projektui), 1 lapas.
11. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 12 lapų.
12. Direktyvos (ES) 2018/2002 ir nacionalinių teisės aktų atitikties lentelė, 7 lapai.
13. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 12, 16, 31, 33, 35, 39¹, 59, 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 61¹ straipsniu įstatymo projektas, 5 lapai.
14. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 12, 16, 31, 33, 35, 39¹, 59, 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 61¹ straipsniu įstatymo projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo teikimo projektas, 1 lapas.
16. Direktyvos 2012/27/ES ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 12, 16, 31, 35, 59, 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 61¹ straipsniu įstatymo projekto atitikties lentelė, 7 lapai.
17. Direktyvos 2019/944 ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 12, 16, 31, 35, 59 ir 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 61¹ straipsniu įstatymo projekto atitikties lentelė, 3 lapai.
18. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 9, 12, 16, 31, 35, 59, 69 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 61¹ straipsniu įstatymo numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 3 lapai.
19. Įstatymų projektų derinimo pažyma, 12 lapų.
20. Informacijos, teikiant pasiūlymus dėl numatomų parengti ir pateikti Seimui įstatymų ir Seimo nutarimų projektų, pateikimo forma, 2 lapai.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

M. Stonkus, tel. (8 5) 203 4667, papild. 7, el. p. mindaugas.stonkus@enmin.lt
E. Mačiulaitytė, tel. (8 5) 203 4474, papild. 2, el. p. elena.maciulaityte@enmin.lt